

רע"פ 654/13 - פאדי אבו בכר נ' מדינת ישראל

רע"פ 654/13 - פאדי אבו בכר נ' מדינת ישראל עליון

רע"פ 654/13

פאדי אבו בכר

נגד

מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

[26.02.2013]

כבוד השופט א' שהם

בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בחיפה, מיום 20.12.2012, בע"פ 2978-09-12, שניתן על-ידי

כב' השופטים ש' ברלינר - סג"נ; י' גריל - סג"נ; ב' בר-זיו

בשם המבקש - עו"ד יובל ריינפלד

בשם המשיבה - עו"ד נעימה חנאווי

החלטה

1. לפניי בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בחיפה, שניתן על-ידי כב' השופטים ש' ברלינר - סג"נ, י'

גריל - סג"נ ו-ב' בר-זיו, בע"פ 2978-09-12, מיום 20.12.2012. בפסק דינו דחה בית המשפט המחוזי את ערעורו של

המבקש על הכרעת דינו של בית-משפט השלום בחדרה, שניתנה על-ידי כב' השופט א' קפלן, בת"פ 38404-03-11, מיום

13.6.2012.

רקע והליכים קודמים

כתב האישום

2. נגד המבקש הוגש כתב אישום מתוקן, אשר ייחס לו את העבירות הבאות: עיסוק במכירה ובהפצה של טובין שסומנו בלא

רשות בעל הסימן, לפי סעיף 60(א)(3) לפקודת סימני מסחר [נוסח חדש], התשל"ב-1972; ומכירת תכשיר מרשם ללא

מרשם רופא, לפי סעיף 26(א), ביחד עם סעיף 60 לפקודת הרוקחים [נוסח חדש], התשמ"א-1981 (להלן: פקודת

הרוקחים).

בכתב האישום המתוקן מפורטים שני אישומים נגד המבקש. מתיאור העובדות באישום הראשון עולה, כי ביום

23.12.2007, מכר המבקש בבית המרקחת "פאדי-פארם" שבבעלותו (להלן: בית המרקחת), כדורי ויאגרה, אשר סומנו

בסימן המסחר הרשום "VIAGRA", שלא על ידי בעל סימן המסחר או באישורו, באופן העלול להטעות (להלן: הכדורים

המפרים או הכדורים המזויפים). על פי האישום הראשון, מכר המבקש לחוקר פרטי, 5 כדורי ויאגרה מפרים, בתמורה

ל-200 ₪, וזאת מבלי שהוצג למבקש מרשם רופא.

מתיאור העובדות באישום השני עולה, כי ביום 26.12.2007, מכר המבקש בבית המרקחת לחוקר הפרטי, 2 כדורי ויאגרה מפרים, בתמורה ל-80 ₪, אף הפעם מבלי שהוצג בפניו מרשם רופא.

הדין בבית משפט השלום

3. בהתאם להסדר טיעון אשר גובש בין הצדדים, הודה המבקש בעובדות כתב האישום והופנה אל שירות המבחן לצורך הכנת תסקיר בעניינו, אשר יבחן את האפשרות להימנע מהרשעתו. מתסקיר שירות המבחן עולה, כי המבקש, רוקח במקצועו, בן 29, נשוי ואב ל-2 בנות, נפצע קשה בילדותו והוא סובל כתוצאה מכך, ממגבלות פיזיות ואסתטיות קשות ומקבל קצבת נכות מהביטוח הלאומי. לאחר שהשלים את לימודיו התיכונים, סיים המבקש תואר ראשון בלימודי רוקחות בירדן, ובשנת 2007 פתח את בית המרקחת שבבעלותו כיום. למבקש אין מעורבות קודמת בפלילים, וביחס למקרה דנן, המבקש נוטל אחריות מלאה על מעשיו ואף הביע חרטה עמוקה על ביצוע העבירות. המבקש ציין, כי הרקע לעבירות הוא חוסר ניסיונו כרוקח, כאשר הוא החל את עבודתו רק כחודשיים לפני ביצוע העבירות. קצינת המבחן התרשמה, כי מדובר באדם המנהל אורח חיים נורמטיבי וכי על רקע פציעתו הוא חווה פגיעה משמעותית בדימויו העצמי. עוד עולה מהתסקיר, כי בהתייחס לסוגיית ההרשעה, הביע המבקש חששות כבדים, שמא הרשעתו בדין תמנע ממנו לעסוק במקצועו כרוקח, בעוד שעקב מגבלותיו הרפואיות, הוא לא יוכל לעבוד בעבודות אחרות. בנוסף, ציין המבקש בפני קצינת המבחן, כי בכוונתו להמשיך וללמוד לתואר שני ברוקחות קלינית, ולצורך כך, יהיה עליו להציג מסמך המעיד על היעדרו של רישום פלילי. אשר על כן, המליץ שירות המבחן לשקול הימנעות מהרשעתו של המבקש, כדי שלא לפגוע בעתידו, והציע להטיל עליו צו שירות לתועלת הציבור (להלן: צו של"צ), בהיקף של 250 שעות.

4. ביום 13.6.2012, החליט בית משפט השלום בחדרה להרשיע את המבקש בביצוע העבירות שיוחסו לו בכתב האישום המתוקן, על יסוד הודאתו בעובדות, במסגרת הסדר הטיעון.

בהכרעת דינו, בחן בית משפט השלום את שאלת ההימנעות מהרשעה בעניינו של המבקש, וקבע כי אין להיעתר, במקרה דנן, להמלצות שירות המבחן. בית משפט השלום פירט בהכרעת דינו את השיקולים העיקריים, אשר נקבעו בפסיקה, כמצדיקים הימנעות מהרשעה. בית משפט השלום ציין, כי "מכירת תרופות ללא מרשם היא נגע חמור שיש לבערו, גם משום שיש בו כדי לסכן באופן ממשי את בריאות הציבור, והדברים נכונים שבעתים כאשר מדובר בתרופות 'מזויפות' שיש בהן גם כדי לפגוע בזכויות הקניין של בעל הפטנט לייצור התרופות." בית משפט השלום הוסיף וקבע, כי בעניינו, המבקש נכשל, עוד בטרם מכר את התרופות המזויפות לחוקר הפרטי, וזאת כאשר "הסכים להכניס לבית המרקחת שלו תרופות שמפרות את סימן המסחר [...]"

בית משפט השלום עמד על שיקול נוסף להימנעות מהרשעה, אשר נקבע בפסיקה, ולפיו ניתן להימנע מהרשעה, אם זו תגרום ל"פגיעה חמורה בשיקום הנאשם." בית משפט השלום הדגיש כי הדרישה היא לפגיעה "חמורה", בהתאם להלכה שנקבעה בע"פ 2083/96 כתב נ' מדינת ישראל פ"ד נב(3) 337 (1997) (להלן: הלכת כתב), שהרי נהיר הוא, כי כל הרשעה תפגע באופן מסוים בכל נאשם, הנעדר עבר פלילי.

נוסף על כך, נתן בית משפט השלום את דעתו לפסיקה, אשר התייחסה לנאשמים אשר עסקו במקצוע, שעיסוקם כפוף לרגולציה על-ידי רשויות המדינה, ונקבע לגביהם, כי בית המשפט, אשר דן בעניינו של נאשם במישור הפלילי, לא ייכנס בנעליו של הרגולטור, אשר מתפקידו לבחון האם ראוי שהנאשם, אשר הורשע בדין, יעסוק במקצוע אותו הוא מסדיר. על יסוד האמור לעיל, קבע בית משפט השלום, כי לא התקיימו במקרה דנן הנסיבות המאפשרות לבית המשפט להימנע מהרשעתו של המבקש, והרשיעו, כאמור, בעבירות שיוחסו לו בכתב האישום המתוקן.

5. בגזר דינו, נתן בית משפט השלום משקל לעברו הפלילי הנקי של המבקש ולנכותו הקשה, והשית עליו את העונשים הבאים: 5 חודשי מאסר על תנאי למשך 3 שנים, שלא יעבור עבירה בה הורשע; קנס בסך 2,000 ₪ או 10 ימי מאסר תמורתו.

הדין בבית המשפט המחוזי

6. המבקש ערער על פסק דינו של בית משפט השלום, לבית המשפט המחוזי בחיפה, כאשר אין הוא מלין על חומרת העונש שהושת עליו, אלא על עצם הרשעתו בדין. במוקד הערעור, עתר המבקש לביטול הרשעתו ולהעמדתו תחת צו מבחן בנוסף לשל"צ.

7. ביום 20.12.2012, דחה בית המשפט המחוזי את ערעורו של המבקש, לאחר ששקל, הן את נסיבותיו האישיות המיוחדות, והן את המלצתו החיובית של שירות המבחן. בית המשפט המחוזי קבע, כי למבקש, בהיותו רוקח, ישנה אחריות רבה כלפי ציבור החולים והמטופלים, ועליו להקפיד במתן תרופות, אך ורק על פי מרשם רופא ואף להימנע ממכירת תרופות מזויפות. בהתייחס לחששו של המבקש מפני הסנקציה הצפויה נגדו לפי סעיף 56 לפקודת הרוקחים, ציין בית המשפט המחוזי, כי, "אנו מקווים שהסנקציה לא תהיה חמורה, ככל שתינקט, אם בכלל, ופרנסתו הכרוכה בשיקומו של המערער מאותו אירוע מצער וקשה בו נכווה קשות בגיל צעיר, לא תפגע." זאת, לאור נסיבותיו האישיות של המבקש, התקופה הקצרה שחלפה מאז שניתן לו רישונו כרוקח, והתקופה הארוכה שחלפה מאז שבוצעו העבירות הבקשה

8. בבקשת רשות ערעור שהגיש המבקש, הוא שב והפנה את השגותיו כלפי הרשעתו. המבקש מנמק את בקשתו לרשות ערעור, בעיקר, בטעמי צדק. לטענתו, יש להימנע מהרשעתו בשל נסיבותיו האישיות המצערות ולאפשר לו לשוב לעיסוקו כרוקח, ללא חשש כי הרשעתו תהיה לו לרועץ. לטענת המבקש, שגו הערכאות הקודמות, כאשר הרשיעו אותו, בניגוד מוחלט להמלצות שירות המבחן. לשיטתו של המבקש, מדובר במעידה חד פעמית, אשר נעשתה בתום לב, שעה שהיה רוקח חדש, בתחילת דרכו, ולא סבר שהכדורים שנרכשו על-ידו, מזויפים. המבקש הוסיף וטען, כי, על אף שמדובר "בשתי הזדמנויות", הרי שיש לראותן כמסכת עובדתית אחת וכמקרה אחד, שכן עסקינן בשתי מכירות לאותו חוקר פרטי, שביקש להפילולו.

בנוסף, מדובר אירוע שהתרחש לפני שש שנים, כאשר להרשעה בדין, התלוותה ענישה שאינה חמורה. לטענת המבקש, נוכח נכותו, מאמצי השיקום שלו לאורך השנים, והמקצוע שרכש - הרשעתו בפלילים עלולה למוטט עליו את כל פועלו. כמו כן, כך לטענתו, ההרשעה תחסום מפניו את האפשרות לפנות ללימודי תואר שני ברוקחות קלינית. לסיום, הוסיף וטען המבקש, כי לנוכח עברו העגום ומצבו הנפשי העדין, ראוי לדון במקרהו, על בסיס שיקולי צדק והגינות. המבקש הביע את צערו וחרטתו על מכירת הכדורים ללא מרשם והוא מודע כיום לפגם שנפל בשיקול דעתו. לאור זאת, עתר המבקש ליתן לו רשות ערעור ולבטל את הרשעתו.

עמדת המשיבה

9. לגישת המשיבה, אין מקום ליתן למבקש רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי. טענותיו של המבקש נוגעות אך ורק לעניינו הספציפי, ואינן מעוררות סוגיה בעלת חשיבות ציבורית או משפטית, החורגת מעניינם הפרטי של הצדדים למחלוקת, באופן המצדיק מתן רשות ערעור.

המשיבה מוסיפה וטוענת, כי דין הבקשה להידחות, אף לגופו של עניין, משלא מתקיימות בעניינו של המבקש נסיבות מיוחדות, חריגות ויוצאות דופן, שיש בהן כדי להצדיק הימנעות מהרשעתו, בהתאם לאמות המידה שנקבעו לעניין זה בהלכת כתב. לטענת המשיבה, סיום ההליך הפלילי בעניינו של המבקש באי-הרשעה, עלול לשדר מסר מוטעה, לפיו עסקינן בעבירות נטולות חומרה. המשיבה גורסת כי יש לשמור מכל משמר על הערכים המוגנים, העומדים בבסיס העבירות מהסוג בו הורשע המבקש, היינו: הגנה על בריאות הציבור, והגנה על זכות הקניין של בעל הפטנט לייצור תרופות. כמו כן, מציינת המשיבה, כי העבירות בוצעו במסגרת תפקידו של המבקש כרוקח, והן אף קשורות במישרין למהות מקצועו. עוד נטען, כי נסיבותיו האישיות של המבקש הובאו בפני הערכאות הקודמות ואף נלקחו בחשבון בגזר דינו של בית משפט השלום. לעניין הנזק אשר עלול להיגרם לעתידו המקצועי של המבקש כתוצאה מהרשעתו, טענה המשיבה, כי נזק זה, שלא הוכח כי הוא אכן יתממש, אינו גובר על האינטרס הציבורי להרשיע נאשם שביצע עבירות חמורות, כבעניינו. לפיכך, מבקשת המשיבה לדחות את בקשת רשות הערעור.

דיון והכרעה

10. לאחר שעיינתי בבקשה לרשות הערעור, בחומר המצורף לה, ובתגובת המדינה, הגעתי למסקנה כי אין להיעתר לה. כלל ידוע הוא, כי רשות ערעור לבית משפט זה תינתן במשורה, ורק אם הבקשה מעלה שאלות משפטיות, חוקתיות או ציבוריות, שעניינן חורג מנסיבותיהן הפרטניות של הצדדים (ראו רע"פ 575/13 סייגבקר נ' מדינת ישראל (24.1.2013); רע"פ 158/13 עוז נ' מדינת ישראל (7.2.2013); רע"פ 964/13 אורי נ' מדינת ישראל (12.2.2013)).

11. נראה, כי במקרה דנן טענותיו של המבקש אינן מעלות במהותן כל שאלה משפטית או ציבורית רחבת היקף, והוא מבסס את טענותיו על שיקולי צדק. אכן, ייתכנו מקרים חריגים ונדירים, שבהם לא מתעוררת שאלה עקרונית, משפטית או ציבורית, ובכל זאת יחליט בית המשפט להיעתר לבקשת רשות הערעור, מטעמי צדק (ראו, לעניין זה, רע"פ 5066/09 אוחיון נ' מדינת ישראל (22.4.2010); רע"פ 2777/11 פלונית נ' מדינת ישראל (16.10.2012); רע"פ 8176/12 ראהב נ' מדינת ישראל (15.11.2012); רע"פ 522/13 כהן נ' מדינת ישראל (7.2.2013)).

ואולם הנני סבור, כי במקרה דנן, אין מקום להעניק למבקש רשות ערעור משיקולי צדק, שכן אין מדובר באחד המקרים המיוחדים, בהם יטה בית-משפט זה להעניק רשות ערעור ב"גלגול שלישי". המבקש, שהינו רוקח במקצועו, הודה במכירתם של כדורי ויאגרה מזויפים, במסגרת עבודתו כרוקח, בבית המרקחת שבבעלותו. בנוסף, מכר המבקש את הכדורים המזויפים, מבלי שהוצג בפניו מרשם רופא, וזאת בשתי הזדמנויות שונות, שעה שתרופה זו אסורה למכירה ללא מרשם רופא, ועלולה להעמיד בסכנת חיים את המשתמשים בתרופה.

12. גם לגופו של עניין יש לדחות את בקשתו של המבקש למתן רשות ערעור. עיקר טענותיו של המבקש מופנות כנגד הרשעתו בדין, לאחר שהודה בעובדותיו של כתב האישום המתוקן. טענות המבקש נבחנו באופן ענייני על ידי הערכאה הדינית וערכאת הערעור, ונדחו על-ידי שתי הערכאות. דומה, כי לא נפל כל פגם בקביעותיהן של הערכאות הקודמות, לעניין הרשעתו של המבקש בעבירות שיוחסו לו. מן הידוע הוא, כי ההכרעה בשאלת ההרשעה, נעוצה באיזון בין האינטרס האישי של המבקש לבין האינטרס הציבורי, לאכיפה מלאה של הדין (רע"פ 9118/12 פריגין נ' מדינת ישראל (1.1.2013); רע"פ 11476/08 מדינת ישראל נ' חברת השקעות דיסקונט בע"מ (14.4.2010)). במסגרת איזון זה, העדיפו הערכאות הקודמות את האינטרס הציבורי התומך בהרשעת המבקש בעבירות שבעובדותיהן הודה, ובכך לא ראיתי מקום להתערב (ראו, גם, רע"פ 7785/12 עידן נ' מדינת ישראל (12.11.2012)).

13. בהלכת כתב, שרטט בית-משפט זה את השיקולים העיקריים המצדיקים הימנעות מהרשעה. ראשית, על עצם ההרשעה לפגוע פגיעה חמורה בשיקומו או בעתידו של הנאשם. שנית, סוג העבירה, אותה ביצע הנאשם, מאפשר להימנע, בנסיבות אותו מקרה, מהרשעה, מבלי לפגוע באופן מהותי בשיקולי ענישה אחרים (וראו, לעניין זה, רע"פ 8627/12 הנסב נ' מדינת ישראל (31.12.2012); רע"פ 5500/12 בבתי נ' מדינת ישראל (3.9.2012); רע"פ 8460/11 גביאו נ' מדינת ישראל (7.5.2012); רע"פ 7720/12 פלוני נ' מדינת ישראל (12.11.2012)). יש לזכור, כי הכלל הוא כי, משהוכח כי בוצעה עבירה, יש להרשיע את הנאשם בדין, כאשר הימנעות מהרשעה הינה בגדר חריג שבחריגים. יפים לעניין זה, דבריה של השופטת (כתוארה אז) ד' ביניש בע"פ 9262/03 פלוני נ' מדינת ישראל, פ"ד נח(4) 876, 869 (2004):

"על דרך הכלל, משנמצא כי נאשם בגיר ביצע עבירה, מתחייב כי ההליך הפלילי כנגדו ימוצה בדרך של הרשעתו וענישתו, כחלק מהליך אכיפת חוק שוויוני וכחלק מאינטרס ההרתעה. אמנם, סעיף 1(2) לפקודת המבחן [נוסח חדש], תשכ"ט-1969 וכן סעיף 71א(ב) לחוק העונשין מסמיכים את בית-המשפט ליתן צו מבחן או צו שירות לתועלת לציבור, תוך הימנעות מהרשעה. עם זאת, הלכה פסוקה היא כי הימנעות מהרשעה של נאשם בגיר אשר נקבע כי ביצע עבירה, מהווה חריג שיופעל 'רק בנסיבות מיוחדות, חריגות ויוצאות דופן ביותר' [...] ' [...] סבורני, כי המקרה דנן, אינו נמנה על אחד מהמקרים המיוחדים והחריגים, שבהם יש מקום לסטות מהלכה זו. חומרתן של העבירות אשר ביצע המבקש, נהירה ובולטת, וברור כי פוטנציאל הפגיעה בציבור אינו מבוטל ובנסיבות מסוימות הוא אף מסכן חיים. דומני, כי הצורך במיגור תופעות מסוכנות מסוג זה, אינו מתיישב עם אי-הרשעה, כפי שאף קבעו הערכאות הקודמות, אשר דנו בעניינו של המבקש.

המסקנה המתבקשת היא, אפוא, כי העניין שלפנינו איננו עומד בדרישות שנקבעו בפסיקה, באופן המצדיק הימנעות מהרשעתו של המבקש. לפיכך, דין הבקשה להידחות, אף מטעם זה.

14. אשר לטענותיו של המבקש בדבר אי קבלת המלצת שירות המבחן להימנע מהרשעתו, אציין, כי, ככלל, בתי המשפט מייחסים חשיבות רבה להמלצות שירות המבחן, אך הם אינם כבולים בהמלצותיו. הלכה מושרשת היא, כי על בית המשפט היושב עלי דין "לתת דעתו לשיקולים הכוללים של ההליך הפלילי, וביניהם לעניינים ששירות המבחן אינו מופקד עליהם." (רע"פ 10524/09 בזגלו נ' מדינת ישראל (5.1.2010); וראו גם, רע"פ 7734/12 מגידוב נ' מדינת ישראל (28.10.2012); אהרון ברק "התסקיר וקצין המבחן למבוגרים" מבחר כתבים כרך א 653 (2000)). לפיכך, לא מצאתי פגם בהחלטה שלא לאמץ את המלצות שירות המבחן, בעניינו הפרטי של המבקש.

16. למעלה מן הצורך, אציין, כי אני מצטרף להערתו של בית המשפט המחוזי בספת פסק דינו, לעניין סעיף 56 לפקודת הרוקחים. הרשעת המבקש אינה מחייבת נקיטת סנקציה נגדו, בהתאם לפקודת הרוקחים, אשר מעניקה לשר הבריאות סמכות שבשיקול דעת, להפעיל אמצעים שונים, או להימנע מכך, בהתאם לנסיבות המקרה הקונקרטי ולחומרתו. שיקוליו של הגורם המקצועי, בהקשר זה, אינם זהים לשיקולי בית המשפט, בבואו להרשיע נאשם שאשמתו הוכחה מעבר לספק סביר.

15. סיכומם של דברים, משלא מצאתי כי יש הצדקה לדון בעניינו של המבקש במסגרת הליך שיפוטי נוסף, הנני דוחה את הבקשה למתן רשות ערעור. ניתנה היום, ט"ז באדר התשע"ג (26.2.2013).